

Reakcia Komisie na ochranu maloletých k nepravdivým informáciám o zákonom sprísnení podmienok pre návštevníkov kín

Jednotný systém označovania je systém, ktorým sa klasifikujú filmy či počítačové hry vekovou vhodnosťou už od 1. januára 2008. Televízie používajú jednotný systém označovania vekovou vhodnosťou ešte dlhšie. Základným cieľom jednotného systému označovania je priniesť rodičovi alebo inému zodpovednému recipientovi informáciu o potenciálne škodlivom obsahu priradenú k príslušnej vekovej kategórii.

Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 328/2023 Z. z. o jednotnom systéme označovania a spôsobe jeho uplatňovania (ďalej len „vyhláška o JSO“) bola vyhlásená v Zbierke zákonov 9. augusta 2023. Vyhláška o JSO nadobudla účinnosť 1. januára 2024 a nadviazala na novú mediálnu legislatívu (zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách), ktorým sa novelizoval aj zákon č. 40/2015 Z. z. o audiovizíii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Zákon o audiovizíii definuje v § 12 ods. 1 písm. a), že jednotný systém označovania je systém, ktorým sa klasifikujú audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (ďalej len „komunikát“) vekovou vhodnosťou z hľadiska ich nevhodnosti alebo vhodnosti pre vekové skupiny maloletých do 7, 12, 15 alebo 18 rokov.

Vyhláška o JSO nahradila vyhlášku Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialnych diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania v znení neskorších predpisov. Najpodstatnejšou zmenou v právnej úprave je zavedenie obsahových deskriptorov, ktoré vypovedajú o prítomnosti typu potenciálne škodlivého obsahu.

Vyhláška obsahuje sedem obsahových deskriptorov – násillie, diskriminácia, strach, závislosť, sex, vulgarizmy a nahota. Na základe prítomnosti typu potenciálne škodlivého obsahu sa určí aj veková vhodnosť označovaného komunikátu. Z hľadiska vekovej vhodnosti môže byť komunikát označený ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 7, 12, 15 alebo 18 rokov, vhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov alebo ako vhodný pre všetky vekové skupiny maloletých.

Povinné osoby tak musia označovať komunikáty nielen vekovou nevhodnosťou, ale aj obsahovým deskriptorom v zmysle nevhodného obsahu.

Vyhláška o JSO neustanovuje žiadne kritéria neprístupnosti komunikátov, či už ide o filmy v kinách, programy v televízií alebo napr. DVD v obchodoch.

V zmysle čl. 13 Ústavy možno povinnosti ukladať len zákonom alebo na základe zákona a v jeho medziach.

Vyhláška o JSO, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2024, tak neustanovuje neprístupnosť k filmom v kinách.

Vyhláška o JSO tak nesprísňuje žiadne pravidlá návštevnosti kín.

Pre úplnosť informácie uvádzame, že zákon o audiovizíí s účinnosťou od 1. júla 2015 v § 14 upravuje podmienky pre obmedzenie prístupu k audiovizuálnemu dielu, zvukovému záznamu umeleckého výkonu a multimediálnemu dielu.

Obmedzenie prístupu v zmysle § 14 sa týka audiovizuálneho diela určeného len dospelým. Takéto dielo možno rozširovať alebo sprístupňovať verejnosti len spôsobom, ktorý vylúči prístup maloletých k takémuto dielu. Zároveň takéto audiovizuálne diela musia byť označené spôsobom „Upozornenie: Toto audiovizuálne dielo je určené len osobám starším ako 18 rokov.“

Komisia na ochranu maloletých je osobitný orgán koregulácie pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania a iného akceptovaného systému označovania. Komisia je oprávnená vykonávať dohľad aj nad povinnosťami upravenými v § 14, ktoré sú však účinné už od 1. júla 2015 a netýkajú sa jednotného systému označovania.

Ak sa prevádzkovateľ kina rozhodne ustanoviť podmienky prístupnosti resp. neprístupnosti k svojim službám vo svojom prevádzkovom poriadku, Komisia na ochranu maloletých nemá žiadne kompetencie zasahovať alebo posudzovať prevádzkové poriadky kín resp. prístup k službe s výnimkou dohľadu nad § 14 zákona o audiovizíí.

Komunikáty môžu byť označované aj inými akceptovanými systémami označovania ak tak ustanoví vykonávací predpis. Od 1. apríla 2023 je možné označovať na základe vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 78/2023 Z. z. o akceptovaných systémoch označovania multimediálne diela systémom PEGI v súlade s Kódexom správania Pan European Game Information.

V Bratislave, 4. marca 2024